

Opšti uslovi za osiguranje mašina od loma

Izrazi u ovim uslovima znače:

osiguravač

Triglav osiguranje, ad, sa kojim je sklopljen ugovor o osiguranju;

ugovarač osiguranja

lice koje sklopi ugovor o osiguranju;

osiguranik

lice čiji interes je osiguran. Ugovarač osiguranja i osiguranik su isto lice, osim kod osiguranja za tuđi račun;

polisa

isprava o ugovoru o osiguranju;

premija

iznos koji ugovarač osiguranja plaća osiguravaču;

naknada iz osiguranja

iznos koji plaća osiguravač prema sklopljenom ugovoru o osiguranju.

1. član - OSIGURANE OPASNOSTI

- (1) U obimu koji je određen ovim uslovima, osiguranje pokriva uništenje ili oštećenje osigurane stvari, osim ako se ono dogodilo zbog:
 - 1) požara, udara groma, eksplozije, oluje, grada, pada letjelica svih vrsta, manifestacije i demonstracije, poplave, nevremena, visoke i podzemne vode, izlivanja vode iz vodovodnih i kanalizacionih cijevi, klizanja tla, odrona zemlje, slijeganja tla, sniježne lavine i izlivanja užarene mase.
Osiguranjem mašina od loma takođe nisu pokrivena oštećenja ili uništenja osiguranih stvari nastala zbog gašenja i rušenja te nestanka u vezi s opasnostima, navedenim u ovoj tački; Pojednost tih opasnosti izložen je u važećim Opštim uslovima za požarno osiguranje;
 - 2) nedostataka ili grešaka koje su postojale u trenutku sklapanja osiguranja, a bile su ili su morale biti poznate osiguraniku ili licu odgovornom za rad pogona;
 - 3) kršenja zakonskih i tehničkih propisa te pravila tehničkog iskorištavanja osigurane stvari i zaštitnih mjera, kao i zbog nepoznavanja kako se rukuje osiguranim stvarima;
 - 4) preopterećenja ili prenapona mašina, mašinskih i električnih uređaja te instalacija iznad granica njihovih propisanih mogućnosti;
 - 5) nedovoljnog investicijskog održavanja;
 - 6) neposrednih posljedica trajnog uticaja hemijskih, toplotnih ili mehaničkih uslova smještaja i djelovanja (korozije, oksidacije, zračenja, starenja, prekomjernih vibracija i sl.);
 - 7) habanja, abrazije, erozije ili kavitacije;
 - 8) prekomjerne vlage, hrđe, kamenca, taloga, mulja i sl.;
 - 9) puštanja u rad pogona prije konačnog popravka;
 - 10) montaže i probnog pokretanja, odnosno probnog rada pogona;
 - 11) posljedica dinamičkog uravnoteženja na rotirajućim dijelovima mašina (turbinskih rotora i sl.), ako nije drugačije dogovoreno i obračunata dodatna premija.
- (2) Osiguranje isto tako ne pokriva:
 - 1) štete koje nastanu u garantnom roku i dužan ih je nadoknaditi proizvođač ili prodavac, ako njihova garancija nije sporna;
 - 2) troškove demontaže i ponovne montaže koji su nastali zbog redovnog pregleda ili održavanja osigurane stvari (periodične popravke ili zamjena istrošenih dijelova), čak i u slučaju kada se tom prilikom utvrdi oštećenje zbog osigurane opasnosti. Osiguranje u tom slučaju pokriva samo troškove

- popravki ili zamjene uništenih ili oštećenih dijelova koji nisu bili predviđeni za periodičnu popravku, odnosno zamjenu;
- 3) troškove održavanja;
- 4) posredne štete koje nastanu kod osiguranog slučaja (gubitak zarade, zastoj pogona, kazne i sl.);
- 5) štete nastale zbog nestanka osigurane stvari;
- 6) štete koje su prijavljene kasnije nego što je to određeno u (1) stavu 15. člana ovih uslova, i zbog toga nije moguće utvrditi uzrok njihovog nastanka;
- 7) štete nastale zbog nuklearne reakcije, nuklearne radijacije ili radioaktivne kontaminacije;
- 8) zemljotresa.

2. član - PREDMET OSIGURANJA

- (1) Predmet osiguranja su mašine, mašinski uređaji, električni uređaji i instalacije.
Predmet osiguranja su i postolja, ležišta i temelji mašina, te punjenja električnih uređaja (npr. ulje), ako su uključeni u vrijednost mašine.
- (2) Ako je posebno dogovoreno, predmet osiguranja takođe mogu biti:
 - 1) dalekovodi, plinovodi, naftovodi, toplovodi, parovodi, vodovodna i kanalizaciona mreža, kablovi visokog napona, metalni silosi, antenski stubovi i slične konstrukcije. Navedene stvari, koje se inače smatraju građevinskim objektima, nije potrebno u osiguranje uključivati posebnim dogovorom, ako su sastavni dijelovi zgrada ili su na užem području gdje su ostale osigurane stvari (pogon);
 - 2) trake, lanci i užad transportnih uređaja;
 - 3) temelji, postolja i ležišta, ako nisu uključeni u vrijednosti mašina, uređaja i instalacija;
 - 4) punjenje (ulje), ako nije sadržano u vrijednosti mašina i uređaja;
 - 5) krupni alat (oruđe);
 - 6) termičke obloge peći;
 - 7) elektronski računarski programi, ugrađeni u mašine i uređaje (software);
 - 8) šipke za bušenje i pripadajuća oprema za dubinsko bušenje (teške i radne šipke, reduktivni dijelovi, stabilizatori i visokotlačne armirane isplačne cijevi).
- (3) Prema ovim uslovima, predmet osiguranja ne mogu biti ni onda kada je njihova vrijednost sadržana u vrijednosti osiguranih mašina ili uređaja:
 - 1) sve vrste malih alata i dijelova mašine koji se neposredno upotrebljavaju za lomljenje, drobljenje i oblikovanje, kao što su npr.: svrdla, noževi, makaze, brusno kamenje, glodala, stupe, mlinski kamenovi, čeljusne ploče, radne ploče drobilica, kokile, modeli, matrice, radni dijelovi poljoprivrednih mašina, krune opreme za dubinsko bušenje i sl.
Ako se radi o tzv. krupnom alatu (oruđu), onda u skladu s tačkom 5) stava (2) ovog člana neki od njih mogu biti predmet osiguranja;
 - 2) dijelovi mašine izloženi neposrednom djelovanju toplote, kao npr. obloge posuda i uređaja za sagorijevanje, rešetke ložišta, plamenici, grijači, elektrode kod industrijskih peći, posude za taljenje i lijevanje i sl.
Dijelovi mašine nabrojani u ovoj tački predmet su osiguranja, ako se oštete zbog vanjskih uticaja, kao što su nenormalno djelovanje mašina, neočekivani padovi, udarci te pojave stranih tijela, koja nisu namijenjena tehnološkom procesu;
 - 3) dijelovi mašina koji se više puta zamjenjuju, kao npr. sita,

uzorci, obloge na valjcima, obloge grebenara, fleksibilne cijevi, remenje, četke, gumeni, tekstilni i sintetički obruči, zaptivke, platneni i sl. filteri, sredstva za izolaciju, dijelovi spojnice izloženi brzom habanju (gumeni dijelovi, ulošci, lamele i sl.), prenosni kablovi, lanci i užad, ako ne pripadaju transportnim uređajima. Dijelovi mašine navedeni u ovoj tački predmet su osiguranja ako se oštete zbog vanjskih uticaja, kao što su nenormalno djelovanje mašina, neočekivani padovi, udarci te pojave stranih tijela, koja nisu namijenjena tehnološkom procesu i sl.;

- 4) sigurnosni elementi jednokratnog učinka, osim katodnih odvodnika;
 - 5) potrošni materijal, kao npr.: gorivo, maziva, sredstva za hlađenje, sredstva za čišćenje;
 - 6) katalizatori.
- (4) Prema ovim uslovima predmet osiguranja isto tako nisu koprena motorna vozila, prikolice, samohodne mašine, plovila na vodi ni letjelice svih vrsta.

3. član - VALJANOST OSIGURANJA

- (1) Osigurane su samo stvari navedene u polisi i koje se nalaze na području osiguranikovog pogona u istom mjestu i u vrijeme kada su montirane i pripremljene za rad, koje su u radnom pogonu, koje se demontiraju i montiraju radi popravka (remonta), te su u vrijeme popravka u osiguranikovo radionici, zatim kada se prevoze radi čišćenja, popravka ili premještanja na drugo mjesto, ali najviše do 15 km od područja pogona, te u vrijeme kada su date u zakup ili na pozajmicu ako rade u uslovima i sa namjenom za koju su projektovane i izrađene.
- (2) Osiguranje ne vrijedi za vrijeme dok je osigurana stvar na sajmu ili izložbi, kao i ako se prevozi izvan područja pogona, odnosno na udaljenost veću od 15 km od područja pogona.
- (3) Stvari su takođe osigurane kada se sve premjeste u koje drugo mjesto, ali samo na teritoriji države Bosne i Hercegovine.
- (4) Ako se osigurana stvar po prirodi svoje namjene premješta iz mjesta u mjesto, to mora biti posebno navedeno u polisi. U svakom slučaju, ako nije drugačije dogovoreno, osiguranje je ograničeno na teritoriju države Bosne i Hercegovine.

4. član - VRIJEDNOST OSIGURANE STVARI

Vrijednost osigurane stvari nabavna je cijena stvari, uvećana za troškove montaže i umanjena za iznos smanjenja vrijednosti zbog istrošenosti, starosti, te ekonomske i tehničke zastarjelosti.

5. član - OBRAČUN ŠTETE

- (1) Osiguranjem pokrivena šteta obračunavaće se u slučaju:
 - 1) uništenja osigurane stvari - prema vrijednosti osigurane stvari kod zaključenja likvidacije osiguranog slučaja;
 - 2) oštećenja osigurane stvari (djelimična šteta) - u visini troškova popravke koliko bi iznosili kod zaključenja likvidacije osiguranog slučaja, umanjениh za izgubljenu vrijednost stvari zbog istrošenosti, starosti, ekonomske i tehničke zastarjelosti (amortizacija) te za vrijednost ostataka, osim ukoliko nije drugačije dogovorena i naplaćena dodatna premija. Bez obzira što je amortizacija osigurana, ista se primjenjuje kod dijelova koji imaju znatno kraće vrijeme trajanja od cjelokupne mašine, a to još vrijedi i za dijelove mašine nabrojane u tački 2) i 3) stava (3) člana 2. ovih uslova. Amortizacija se na isti način primjenjuje za punjenja (npr. ulja).
- (2) U troškove popravke uračunavaju se i zavisni troškovi, kao što su troškovi demontaže, ponovne montaže, prevoza, proba i sl.
- (3) U štetu se ne ubrajaju troškovi nastali prilikom popravke radi poboljšanja, nadopune i druge izmjene na osiguranju stvari.
- (4) Ostaci uništenih ili oštećenih stvari ostaju osiguraniku, a obračunavaju se po tržišnoj cijeni kod zaključenja likvidacije osiguranog slučaja te po stanju u kojem su bile odmah nakon osiguranog slučaja.

- (5) Smatra se da je stvar uništena i šteta se za to obračunava po

tački 1) stava (1) ovog člana, ako bi troškovi popravke dostigli vrijednost osigurane stvari kod zaključenja likvidacije osiguranog slučaja, umanjenu za vrijednost ostatka, što vrijedi i kada je osigurana amortizacija.

- (6) Osiguravač nije dužan nadoknaditi cjelokupnu vrijednost mašine ako oštećeni dio nije moguće popraviti (jer je npr. izrađen u inostranstvu ili se više ne proizvodi). Osiguravač u tom slučaju nadoknađuje samo vrijednost oštećenog dijela u srazmjeru funkcionalne zastupljenosti tog dijela u cijeloj mašini.
- (7) Ako mašinu ili uređaj nije moguće popraviti u državi Bosni i Hercegovini, odnosno ako je potrebno da ga u državi Bosni i Hercegovini popravljaju strani stručnjaci uz veće troškove od troškova koje bi zaračunao najskuplji osposobljeni popravljivač u državi Bosni i Hercegovini, veći troškovi priznaju se samo ako je to posebno dogovoreno.
U troškove stranog popravljivača ubrajaju se i prevozni i s time u vezi drugi troškovi.
- (8) Ako osiguranik sam popravi oštećenu stvar, a trošak popravke je veći od troška koji bi zaračunao drugi osposobljeni popravljivač, osiguravač kod obračuna naknade iz osiguranja priznaje troškove popravke drugog popravljivača.
- (9) Troškovi traženja mjesta štete na osiguranim dalekovodima, kablovima, plinovodima, kao i troškovi za zemljane radove i asfaltiranje nadoknađuju se samo ako je to posebno dogovoreno i ako je za to obračunata dodatna premija.
- (10) Troškovi privremene popravke za koju osiguravač nije dao svoju saglasnost, terete osiguranika.
- (11) Veći troškovi popravke za prekovremeni i noćni rad, rad za vrijeme praznika te hitni prevoz nadoknađuju se samo ako je to posebno dogovoreno.
- (12) Štete zbog gubitka elektronskih računarskih programa, ugrađenih u mašine i uređaje, obračunavaju se po troškovima potrebnim za obnovu tih programa kod zaključenja likvidacije osiguranog slučaja. Najviši iznos do kojeg osiguranik ima pravo na štetu je posebno određena suma u polisi

6. član - TROŠKOVI NAKON NASTANKA OSIGURANOG SLUČAJA

- (1) Šteti se pribrajaju i troškovi čišćenja i rušenja, koje je potrebno zbog uništenja ili oštećenja osiguranih stvari, ali najviše do 3 % od sume osiguranja, ako drugačije nije dogovoreno. U te troškove spadaju nužni izdaci za čišćenje mjesta štete, za rušenje oštećenih i neupotrebljivih dijelova, kao i izdaci za odvoz neupotrebljivih dijelova do najbližeg mjesta gdje je dozvoljeno odlaganje. Ako nije posebno dogovoreno, osiguranje ne pokriva posebno uništavanje i odvoz oštećenih mašina i uređaja, koje je potrebno radi zaštite okoline i sl. (2) Osiguranje ne pokriva troškove za uklanjanje ili smanjenje opasnosti (preventivne mjere) niti troškove za posredovanje organizacija, koje po karakteru svog posla moraju pružiti besplatnu pomoć u osiguranom slučaju.

7. član - SUMA OSIGURANJA

- (1) Ako nije drugačije dogovoreno, osiguravač garantuje naknadu štete samo do visine dogovorene sume osiguranja.
- (2) Ugovarač osiguranja ili osiguravač mogu zahtijevati da se za naredne godine osiguranja umanjí suma osiguranja i premija, ako suma osiguranja znatno premašuje osiguranu vrijednost.
- (3) Ako je ugovor o osiguranju sklopljen bez sume osiguranja ili na neograničenu vrijednost, vrijedi da je osiguranje sklopljeno na stvarnu vrijednost.

8. član - OBAVEZA OSIGURAVAČA (NAKNADA IZ OSIGURANJA)

- (1) Ako je suma osiguranja jednaka vrijednosti osigurane stvari ili je viša od nje, osiguravač kod zaključenja likvidacije plaća obračunatu štetu u punom iznosu, ali najviše do visine vrijednosti osigurane stvari.
- (2) Ako je suma osiguranja kod zaključenja likvidacije osigu-

ranog slučaja manja od vrijednosti osigurane stvari (podosiguranje), osiguravač plaća obračunatu štetu samo u omjeru između sume osiguranja i vrijednosti osigurane stvari, ali najviše do sume osiguranja.

- (3) U slučaju kada je osiguranje sklopljeno na prvi rizik, osiguravač plaća obračunatu štetu u punom iznosu, ali najviše do dogovorene sume osiguranja. Odredbe o podosiguranju iz stava (2) ovog člana u tom se slučaju ne primjenjuju.
- (4) Ako je dogovoreno da osiguranje pokriva i troškove za čišćenje i rušenje iznad 3 % od sume osiguranja, osiguravač mora platiti sve te troškove do dogovorenog iznosa u cijelosti, makar naknada iz osiguranja prelazi sumu osiguranja.
- (5) Ako nije drugačije dogovoreno, učestvovanje osiguranika u šteti iznosi 10 % od navedenih sastavnih dijelova obaveze osiguravača, ali ne manje od 140 KM, niti više od 8.500 KM.
- (6) Nužne troškove za mjere koje bi otklonile ili smanjile štetu, a koje su po nastanku osiguranog slučaja preduzete po nalogu osiguravača, mora osiguravač u cijelosti vratiti, bez obzira na sumu osiguranja.
- (7) Pri zaključenju likvidacije osiguranog slučaja isplaćuje se naknada iz osiguranja koja je umanjena za eventualno već isplaćenu akontaciju, revalorizovanu po stopi rasta troškova života u državi Bosni i Hercegovini od dana uplate akontacije do zaključenja likvidacije osiguranog slučaja.

9. član - OPASNE OKOLNOSTI

- (1) Pri sklapanju ugovora o osiguranju ugovarač mora prijaviti osiguravaču sve okolnosti koje su važne za ocjenu opasnosti (težine rizika) koje je znao, odnosno koje bi morao znati. Okolnostima koje su važne za ocjenu opasnosti smatraju se naročito okolnosti koje su ugovaraču osiguranja poznate i na osnovu kojih je određena i obračunata premija, kao i one koje su navedene u ugovoru o osiguranju. Te okolnosti mogu odrediti ugovarač osiguranja i osiguravač zajedno.
- (2) Ugovarač osiguranja mora omogućiti osiguravaču pregled i reviziju, kao i određivanje najveće vjerovatne štete.

10. član - SKLAPANJE UGOVORA O OSIGURANJU

- (1) Ugovor o osiguranju sklopljen je na osnovu pisane ili usmene ponude.
- (2) Osiguravač može po primitku ponude zahtijevati dopune ili pojašnjenja. Smatra se da je ponuda stigla osiguravaču kada je primio zahtjevane dopune ili pojašnjenja.
- (3) Odredbe o sklapanju ugovora o osiguranju takođe se primjenjuju i kada se promijeni postojeći ugovor o osiguranju, osim u slučaju izmjene uslova osiguranja ili premijskog sistema.

11. član - PLAĆANJE PREMIJE

- (1) Prvu ili jednokratnu premiju mora ugovarač osiguranja platiti kod primitka isprave o osiguranju, a sljedeće premije prvog dana svake osiguravajuće godine. Ako je dogovoreno da se premija plaća u ratama, na naplatu dopijevaju sve rate tekuće godine osiguranja kada nastane osigurani slučaj.
- (2) Ako je dogovoreno da se premija plaća u ratama za proteklo vrijeme, mogu se obračunati redovne kamate na iznos premije za koji je dogovorena odgoda plaćanja. Ako premija koja se plaća u ratama nije plaćena do dana dospjeća, mogu se obračunati i zatezne kamate.
- (3) Ako je premija plaćena na pošti, za dan plaćanja vrijedi onaj dan kada je iznos premije bio pravilno uplaćen pošti. Ako je premija plaćena vimanom, za dan plaćanja vrijedi onaj kada nalog dođe u banku osiguravača.
- (4) Ako je u pogledu dogovorenog vremena osiguranja u ugovoru bila određena niža premija, a osiguranje je iz bilo kojeg razloga prestalo prije isteka tog vremena, osiguravač ima pravo teretiti razliku do one premije koju bi ugovarač osiguranja morao platiti kada bi ugovor o osiguranju bio sklopljen samo za toliko vremena koliko je osiguranje stvarno trajalo.

- (5) U slučaju prestanka važenja ugovora o osiguranju zbog

neplaćanja dospjele premije, ugovarač mora platiti premiju za neplaćeno vrijeme do dana prestanka važenja ugovora o osiguranju ili cjelokupnu premiju za tekuću godinu osiguranja, ako je do dana prestanka osiguranja nastao osigurani slučaj za koji osiguravač mora isplatiti naknadu iz osiguranja.

12. član - POSLJEDICE, AKO PREMIJA NIJE PLAĆANA

- (1) Ako je dogovoreno da je premiju potrebno plaćati prilikom zaključenja ugovora, počinje teći obaveza osiguravača za isplatu u ugovoru određene naknade iz osiguranja sljedećeg dana poslije uplate premije.
- (2) Ako je dogovoreno da je premiju potrebno plaćati poslije zaključenja ugovora, počinje teći obaveza osiguravača za isplatu u ugovoru određene naknade iz osiguranja na dan, koji je u ugovoru određen kao dan početka osiguranja.
- (3) Obaveza osiguravača za isplatu u ugovoru određene naknade iz osiguranja prestaje u slučaju, ako ugovarač osiguranja do dospjeća ne plaća premiju osiguranja, koja je dospjela poslije zaključenja ugovora, ni to ne uradi neko drugi ko je za to zainteresovan, poslije trideset dana od dana kada je ugovaraču osiguranja bilo uručeno pismo osiguravača uz obavještenje o dospjeću premije, a kod čega taj rok ne može isteći prije, dok ne istekne trideset dana od dospjeća premije.
- (4) Osiguravač može poslije isteka roka iz trećeg stava ovog člana, ako ugovarač osiguranja kasni s plaćanjem premije koju je potrebno plaćati poslije zaključenja ugovora, odnosno druge i sljedećih premija, raskine ugovor o osiguranju bez otkaznog roka, time da raskid ugovora o osiguranju nastupi istekom roka iz trećeg stava ovog člana i prestankom osiguravajućeg pokrivača, ako je ugovarač osiguranja na to bio upozoren u preporučenom pismu uz obavještenje o dospjeću premije i o prestanku osiguravajućeg pokrivača.
- (5) Ako ugovarač osiguranja plati premiju poslije isteka roka iz trećeg stava ovog člana, ali u jednoj godini od dospjeća premije, osiguravač je dužan platiti naknadu iz osiguranja, ako nastupi osigurani slučaj po isteku dvadeset četvrtog sata poslije uplaćene premije i zateznih kamata.

13. član - POČETAK DJELOVANJA OSIGURANJA

- (1) Ako drugačije nije ugovoreno, ugovor o osiguranju proizvodi svoje djelovanje po isteku dvadeset četvrtog sata dana koji je u polisi označen kao dan početka osiguranja, pa sve do svršetka posljednjeg dana roka za koji je osiguranje ugovoreno.
- (2) Ako rok trajanja osiguranja nije određen ugovorom svaka strana može raskinuti ugovor s danom isteka tekuće godine osiguranja, izvještavajući pismenim putem drugu stranu najkasnije tri mjeseca prije isteka tekuće godine osiguranja. U tom slučaju ugovor o osiguranju prestaje istekom 24 sata posljednjeg dana tekuće godine osiguranja.
- (3) Ako je osiguranje sklopljeno na rok duži od pet godina, svaka strana može, nakon isteka ovoga roka, uz otkazni rok od šest mjeseci pismeno izjaviti drugoj strani da raskida ugovor

14. član - POVRAT PREMIJE

- (1) Osiguravaču pripada premija za tekuću godinu osiguranja u cijelosti ako je osigurana stvar uništena zbog osigurane opasnosti.
- (2) Osiguravač vraća dio premije za neiskorišteno vrijeme osiguranja ako je osigurana stvar uništena zbog neosigurane opasnosti.
- (3) Ako je osigurana stvar uništena prije početka garancije, osiguravač vraća cjelokupnu plaćenu premiju.
- (4) U ostalim slučajevima prestanka važenja ugovora o osiguranju prije završetka perioda za koji je plaćena premija, osiguravaču pripada premija do onog dana do kojeg traje njegova garancija, ako nije drugačije dogovoreno.

15. član - SNIŽENJE I POVEĆANJE PREMIJE

- (1) Osiguranik ima pravo na sniženje premije (bonus) za iduću godinu osiguranja ako je u proteklom trogodišnjem periodu osiguranja postigao povoljan štetni procenat.
- (2) Za iduću godinu osiguranja osiguraniku se povećava premija osiguranja u obliku doplate (malus) ako je osiguranik u proteklom trogodišnjem periodu dostigao nepovoljan osiguravajuće-tehnički rezultat.
- (3) Sniženje premije (bonus) i povećanje premije (malus) određuju se prema sljedećoj tabeli:

Ako je trogodišnji štetni procenat	Na premiju osiguranja	
	priznaje se "BONUS" u visini	zaračunava se "MALUS" u visini
od 0 % do 17 %	43 %	0 %
iznad 17 % do 26 %	35 %	0 %
iznad 26 % do 35 %	26 %	0 %
iznad 35 % do 43 %	17 %	0 %
iznad 43 % do 52 %	9 %	0 %
iznad 52 % do 61 %	4 %	0 %
iznad 61 % do 87 %	0 %	0 %
iznad 87 % do 95 %	0 %	4 %
iznad 95 % do 104 %	0 %	9 %
iznad 104 % do 121 %	0 %	17 %
iznad 121 % do 138 %	0 %	30 %
iznad 138 % do 156 %	0 %	39 %
iznad 156 % do 173 %	0 %	52 %
iznad 173 %	0 %	65 %

- (4) Pri obračunu trogodišnjeg štetnog procenta, najprije se valorizuju premija i likvidirane štete za prethodne dvije godine na osnovu indeksa troškova života u državi Bosni i Hercegovini, za period od 1. oktobra prethodne godine do 1. oktobra prošle godine.
- (5) Do iznosa premije koji svake godine na početku kalendarske godine određuje Triglav osiguranje, ad, bonus i malus se ne primjenjuju.

16. član - OSIGURANI SLUČAJ

Kod osiguranja stvari smatra se da je nastao osigurani slučaj u trenutku kada su zbog jedne od osiguranih opasnosti počela nastajati oštećenja na osiguranoj stvari.

17. član - OSIGURANIKOVE DUŽNOSTI NAKON OSIGURANOG SLUČAJA

- (1) Osiguranik mora osiguravaču prijaviti nastanak osiguranog slučaja najkasnije u roku od tri dana od kada za njega sazna.
- (2) Osiguranik osiguravaču mora dati sve podatke i druge dokaze koji su potrebni za utvrđivanje uzroka, obima i visine štete.

18. član - POSTUPAK VJEŠTAČENJA

- (1) Svaka ugovorna strana može zahtijevati da određene sporne činjenice utvrđuju vještaci.

- (2) Svaka strana imenuje jednog vještaka između lica koja sa

strankama nisu u radnom odnosu. Imenovani vještaci prije početka rada imenuju trećeg vještaka koji daje svoje mišljenje samo kada su zaključci prva dva vještaka različiti i samo u granicama nužnih zaključaka.

- (3) Svaka ugovorna strana snosi troškove za vještaka kojeg je imenovala, a za trećeg vještaka svaka strana snosi polovinu troškova.
- (4) Zaključci vještaka obavezujući su za obe strane.

19. član - OSIGURANJE NAKON OSIGURANOG SLUČAJA

- (1) Nakon osiguranog slučaja u kome su osigurane stvari bile oštećene, osiguranje se nastavlja bez promjene.
- (2) Za stvari koje po ugovoru o osiguranju vrijede kao uništene, osiguranje po osiguranom slučaju prestaje vrijediti.

20. član - PROMJENA USLOVA OSIGURANJA ILI PREMIJSKOG CJENOVNIKA

- (1) Ako osiguravač promijeni uslove osiguranja ili premijski cjenovnik, o promjeni mora obavijestiti ugovarača osiguranja bar 60 dana pred početak tekuće godine osiguranja.
- (2) Ugovarač osiguranja ima pravo da do 60 dana po primitku obavijesti otkáže ugovor o osiguranju. Ugovor prestaje vrijediti istekom tekuće godine osiguranja.
- (3) Ako ugovarač osiguranja ne otkáže ugovor, on se s početkom dolazeće godine mijenja u skladu s novim uslovima osiguranja ili premijskim cjenovnikom.

21. član - PROMJENA ADRESE

- (1) Ugovarač osiguranja mora osiguravača obavijestiti o promjeni adrese svog stanovanja, odnosno sjedišta ili svog imena, odnosno imena firme u roku od 15 dana od dana promjene.
- (2) Ako ugovarač osiguranja promijeni adresu stana, odnosno sjedište ili svoje ime, odnosno ime firme, a o tome nije obavijestio osiguravača, dovoljno je da osiguravač pošalje obavijest koju mora dostaviti ugovaraču osiguranja na adresu njegove posljednje poznate adrese stanovanja ili sjedišta ili da ga naslovi na posljednje poznato ime, odnosno firmu.

22. član - NAČIN OBAVJEŠTAVANJA

- (1) Dogovori o sadržaju ugovora o osiguranju važeći su samo ako su sklopljeni u pisanom obliku.
- (2) Sva obavještenja i izjave, što ih treba dati prema odredbama ugovora o osiguranju, moraju biti pisane.
- (3) Obavještenje ili izjava data je pravovremeno ako se prije isteka roka pošalje preporučenim pismom.
- (4) Izjava koju treba dati drugome, vrijedi od trenutka kada je drugi primi.

23. član - UPOTREBA ZAKONA

Za odnose između ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika, na jednoj strani, i osiguravača, na drugoj strani, primjenjuju se takođe i odredbe Zakona o obligacionim odnosima (ZOO).

24. član - NADLEŽNOST U SLUČAJU SPORA

Sporove između ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika na jednoj i osiguravača na drugoj strani, rješava stvarno nadležan sud prema mjestu sklapanja ugovora o osiguranju.